

Αρ. Φακ.: Α/Π 650/2020

**Έκθεση Επιτρόπου Διοικήσεως και
Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων**

**αναφορικά με την παροχή εύλογων προσαρμογών
με διαφοροποιημένο εξεταστικό δοκίμιο
σε άτομα με αναπηρία,**

για σκοπούς επαγγελματικής ανέλιξης

Ερευνών Λειτουργός: Κυριάκος Κυριάκου

Λευκωσία, 3 Οκτωβρίου 2020

A. Περιγραφή Παραπόνου

- 1.** Το Πολιτιστικό Κέντρο Κωφών Κύπρου υπέβαλε παράπονο στο Γραφείο μας εκ μέρους των κ.κ. Α.Χ. και Μ.Τ., οι οποίες είναι **άτομα με ακουστική αναπηρία** και εργοδοτούνται ως υπάλληλοι Αορίστου Χρόνου στο Τμήμα Ταχυδρομικών Υπηρεσιών (Τμήμα Διαλογής), αναφορικά με τη **μη παροχή εύλογων προσαρμογών στις εξετάσεις για σκοπούς ανέλιξης** τους στις αμέσως ψηλότερες θέσεις των συνδυσασμένων Κλιμάκων της θέσης τους (Α2 - Α5 -Α7+2).
- 2.** Όπως μας ενημέρωσαν οι παραπονούμενες, το 2019 παρακάθισαν στις αντίστοιχες εξετάσεις αλλά απέτυχαν, επειδή δεν τους είχαν παρασχεθεί οι αναγκαίες εύλογες προσαρμογές, ήτοι, **διαφοροποίηση του εξεταστικού δοκιμίου ή/και του τρόπου εξέτασης/αξιολόγησης τους.**
- 3.** Σε σχέση ειδικότερα με τη φύση των υπό αναφορά εύλογων προσαρμογών, οι παραπονούμενες μας ανέφεραν πως για τα **άτομα με ακουστική αναπηρία** είναι **εξαιρετικά δύσκολη η κατανόηση γραπτών οδηγιών και γραπτού λόγου**, καθώς και η **απόδοση σε συντακτικά ορθό λόγο**, δηλαδή σε συνεχόμενο γραπτό λόγο, **των γνώσεων και σκέψεων τους**, με επακόλουθο να βρίσκονται σε **δυσχερέστερη και μειονεκτική θέση** σε σχέση με τους ανθυποψήφιους τους που δεν είναι άτομα με αναπηρία, και έτυχαν διαφορετικής εκπαίδευσης στα τυπικά σχολεία εν αντίθεση με αυτές που αποφοίτησαν από την Σχολή Κωφών .
- 4.** Επί του προκειμένου, οι παραπονούμενες μας πληροφόρησαν πως η **μητρική γλώσσα** των ατόμων με ακουστική αναπηρία είναι η **νοηματική** και ως απόφοιτες, πριν από αρκετά χρόνια, της **Σχολής Κωφών**, το επίπεδο τους στην ελληνική γλώσσα **δεν είναι σε επίπεδο που τους βοηθά να κατανοήσουν επαρκώς και να ανταποκριθούν** στον ίδιο βαθμό με τους ακούοντες συναδέλφους τους, ούτως ώστε να απαντήσουν τα ερωτήματα της εξέτασης. Για το λόγο αυτό, έχουν την άποψη ότι θα πρέπει, στις επόμενες εξετάσεις που θα πραγματοποιηθούν, να τους παρασχεθούν οι **απαραίτητες διευκολύνσεις και εύλογες προσαρμογές**, με την **διαφοροποίηση του εξεταστικού δοκιμίου**, ούτως ώστε **να διεκδικήσουν ισότιμα** με τους υπόλοιπους ανθυποψήφιους που δεν είναι άτομα με αναπηρία, τις πιθανότητες επιτυχίας.
- 5.** Σημειώνεται ότι οι **εξετάσεις** στις οποίες αναφέρονται οι παραπονούμενες είναι οι εξετάσεις (α) στους περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμους, στους περί Δημόσιας Υπηρεσίας Κανονισμούς και στις Γενικές Διατάξεις και (β) στις Δημοσιονομικές και Λογιστικές Οδηγίες και στους περί Προσφορών του

Δημοσίου Νόμους και Γενικούς Κανονισμούς και Κανονισμούς Αποθηκών.¹ Οι εν λόγω εξετάσεις θα πραγματοποιούνταν στις **14 και 23 Απριλίου 2020**, αντίστοιχα, αλλά εν τέλει **αναβλήθηκαν** στο πλαίσιο των έκτακτων μέτρων για αντιμετώπιση της εξάπλωσης του ιού COVID-19.²

6. Με βάση δε πρόσφατη ανακοίνωση του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού, οι επόμενες εξετάσεις στα πιο πάνω θέματα θα γίνουν την **Παρασκευή 13 Νοεμβρίου 2020 και την Τετάρτη 25 Νοεμβρίου** και όσα άτομα είχαν υποβάλει αίτηση για συμμετοχή στις αντίστοιχες εξετάσεις που αναβλήθηκαν, δεν χρειάζεται να υποβάλουν νέα αίτηση.

B. Θέσεις εμπλεκόμενων υπηρεσιών

7. Ο Αν. Διευθυντής του Τμήματος Ταχυδρομικών Υπηρεσιών ενημέρωσε το Γραφείο μας ότι οι προαναφερθείσες εξετάσεις **διεξάγονται από το Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού** και το Τμήμα Ταχυδρομικών Υπηρεσιών δεν έχει καμία εμπλοκή.³
8. Ως εκ τούτου, το αντικείμενο του παράπονου των παραπονούμενων τέθηκε, λόγω αρμοδιότητας, υπόψη της Διευθύντριας του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού.
9. Η Διευθύντρια του Τμήματος μας ενημέρωσε⁴ πως οι παραπονούμενες και μια άλλη συνάδελφος τους που επίσης είναι άτομο με ακουστική αναπηρία, θα παρακάθονταν στις πιο πάνω εξετάσεις το Νοέμβριο του 2019 και με επιστολές τους ημερομηνιών 7 και 16 Οκτωβρίου 2019, ενημέρωσαν το Τμήμα για την αναπηρία τους και ότι χρησιμοποιούν τη νοηματική γλώσσα. Ζήτησαν δε όπως κατά τη διάρκεια της εξέτασης τους **παραχωρούνταν διευκολύνσεις**, ήτοι, (α) δικαίωμα παρουσίας **διερμηνέα κυπριακής νοηματικής γλώσσας** για να διερμηνεύει, απλοποιεί και επεξηγεί **μόνο τις οδηγίες** του εξεταστικού δοκιμίου, (β) **ξεχωριστή αίθουσα** για να μην ενοχλούν ή να αποσπούν την προσοχή των υπόλοιπων εξεταζόμενων και (γ) **επιπλέον χρόνος τριάντα λεπτών**, για την κάλυψη του χρόνου που θα αναλωνόταν στην επεξήγηση των οδηγιών.

¹ Επιστολή Αν. Διευθυντή Ταχυδρομικών Υπηρεσιών με αρ. φак. Τ.Υ. 15.2.18/IV, ημερομηνίας 5 Ιουνίου 2020

² Εγκύκλιος Επιστολή Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού με αρ. φак. 07.02.006.001, ημερομηνίας 23 Μαρτίου 2020

³ Ίδια πιο πάνω επιστολή

⁴ Επιστολή Διευθύντριας Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού με αρ. φак. 15.06.003, 07.02.007.006, ημερομηνίας 1^η Ιουλίου 2020

- 10.** Τα πιο πάνω **αιτήματα των παραπονούμενων** εξετάστηκαν, σύμφωνα με τη Διευθύντρια, από την μόνιμη Τριμελή Επιτροπή που συστήνεται δυνάμει του Κανονισμού 18 των περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Γενικοί) Κανονισμών και **έγιναν όλα αποδεκτά**. Οι δε παραπονούμενες ενημερώθηκαν για τη σχετική απόφαση της Ειδικής Επιτροπής στις 17 Οκτωβρίου 2019.
- 11.** Εντούτοις, παρότι είχαν παρασχεθεί στις παραπονούμενες οι προαναφερθείσες διευκολύνσεις, **δεν κατάφεραν να πετύχουν στην εξέταση**.⁵

Γ. Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες

- 12.** Σύμφωνα με τη Σύμβαση, «**διάκριση με βάση την αναπηρία**» σημαίνει οποιαδήποτε **διάκριση, αποκλεισμό ή περιορισμό** με βάση την αναπηρία, η οποία έχει το σκοπό ή αποτέλεσμα την **παρεμπόδιση** ή ακύρωση της αναγνώρισης, **απόλαυσης ή άσκησης σε ίση βάση** με άλλους, όλων των ανθρωπίνων **δικαιωμάτων** και θεμελιωδών ελευθεριών στον πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό, αστικό ή **οποιοδήποτε άλλο τομέα**. Περιλαμβάνει **όλες τις μορφές διάκρισης**, περιλαμβανόμενης της **άρνησης παροχής εύλογης προσαρμογής**.⁶
- 13.** Οι δε **εύλογες προσαρμογές** συνιστούν, βάσει της Σύμβασης, τις «**αναγκαίες και κατάλληλες τροποποιήσεις και προσαρμογές που δεν επιβάλλουν δυσανάλογη ή αδικαιολόγητη επιβάρυνση όπου είναι αναγκαίο σε συγκεκριμένη περίπτωση, για να διασφαλίζεται σε άτομα με αναπηρίες, η απόλαυση ή άσκηση σε ίση βάση με άλλους, όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών**».⁷
- 14.** Για την **προαγωγή της ισότητας και την εξάλειψη της διάκρισης**, τα Κράτη οφείλουν να λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να διασφαλίζουν ότι παρέχεται **εύλογη προσαρμογή** στα άτομα με αναπηρία.⁸
- 15.** Οι βασικές αρχές της Σύμβασης περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τη **μη διάκριση**, το **σεβασμό της διαφορετικότητας και της αποδοχής** των ατόμων με αναπηρίες, την πλήρη και αποτελεσματική **συμμετοχή και ενσωμάτωση**

⁵ Ίδια πιο πάνω επιστολή

⁶ Άρθρο 2 της Σύμβασης

⁷ Άρθρο 2 της Σύμβασης

⁸ Άρθρο 5 της Σύμβασης

στην κοινωνία, τον σεβασμό για τη διαφορετικότητα και αποδοχή των ατόμων με αναπηρίες, ως μέρος της ανθρώπινης διαφορετικότητας και ανθρωπότητας, την ισότητα ευκαιριών και την προσβασιμότητα.⁹

16. Σε σχέση ειδικότερα με το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία στην εργασία, με τη Σύμβαση αναγνωρίζεται το εν λόγω δικαίωμα τους να εργάζονται σε ίση βάση με άλλους.¹⁰
17. Προς τούτο, η Πολιτεία πρέπει να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για τη διασφάλιση και πραγμάτωση του δικαιώματος των ΑμεΑ για εργασία, τα οποία να περιλαμβάνουν την απαγόρευση της διάκρισης με βάση την αναπηρία σε όλα τα θέματα που αφορούν όλες τις μορφές απασχόλησης, περιλαμβανομένης της επαγγελματικής προόδου και την προστασία των δικαιωμάτων των ΑμεΑ, σε ίση βάση με άλλους, για δίκαιες συνθήκες εργασίας, περιλαμβανομένων ίσων ευκαιριών στην εργασία.¹¹
18. Περαιτέρω, η Πολιτεία υποχρεούται να παρέχει στα ΑμεΑ αποτελεσματική πρόσβαση σε υπηρεσίες επαγγελματικής και διαρκούς κατάρτισης, καθώς και ευκαιρίες επαγγελματικής προόδου.¹²
19. Σημειώνεται, σε συνάφεια με τα πιο πάνω πως βάσει της Σύμβασης, τα ΑμεΑ περιλαμβάνουν «τα άτομα τα οποία έχουν μακροχρόνιες σωματικές, πνευματικές, διανοητικές ή αισθητηριακές διαταραχές οι οποίες, κατά την αλληλεπίδραση τους με διάφορα εμπόδια, δυνατόν να εμποδίσουν την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή τους στην κοινωνία σε ίση βάση με άλλους».¹³

Δ. Οδηγία 2000/78/ΕΚ για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία

20. Με βάση το άρθρο 5 της Οδηγίας 2000/78/ΕΚ, για την εξασφάλιση της τήρησης «της αρχής της ίσης μεταχείρισης έναντι προσώπων με ειδικές ανάγκες, προβλέπονται εύλογες προσαρμογές. Αυτό σημαίνει ότι ο εργοδότης λαμβάνει τα ενδεδειγμένα μέτρα, ανάλογα με τις ανάγκες που παρουσιάζονται σε μια συγκεκριμένη κατάσταση, ώστε το πρόσωπο με

⁹ Άρθρο 3 της Σύμβασης

¹⁰ Εδάφιο 1 του άρθρου 27 της Σύμβασης

¹¹ Παράγραφοι (α) και (β) του εδαφίου 1

¹² Παράγραφοι (δ) και (ε) του εδαφίου 1

¹³ Άρθρο 1 της Σύμβασης

ειδικές ανάγκες...να ασκεί ή να προάγεται στο επάγγελμά του, ή προκειμένου να του παρέχεται εκπαίδευση, αρκεί τα μέτρα αυτά να μη συνεπάγονται δυσανάλογη επιβάρυνση για τον εργοδότη. Η επιβάρυνση δεν είναι δυσανάλογη όταν αντισταθμίζεται επαρκώς με μέτρα λαμβανόμενα στο πλαίσιο της πολιτικής ενός κράτους μέλους υπέρ των ατόμων με ειδικές ανάγκες».

21. Σύμφωνα επίσης με την Οδηγία, για να πραγματοποιηθεί η **πλήρης ισότητα στην επαγγελματική ζωή**, «η **αρχή της ίσης μεταχείρισης** δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη **να διατηρήσουν ή να θεσπίσουν ειδικά μέτρα με σκοπό την πρόληψη ή την αντιστάθμιση μειονεκτημάτων**¹⁴... **λόγω ειδικών αναγκών**...¹⁵».

22. Περαιτέρω δε, η **αρχή της ίσης μεταχείρισης** σημαίνει την **απουσία άμεσης ή έμμεσης διάκρισης λόγω**, μεταξύ άλλων, **ειδικών αναγκών**. Συγκεκριμένα, άμεση διάκριση λόγω ειδικών αναγκών, συντρέχει όταν «...ένα πρόσωπο υφίσταται **μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή** από αυτήν την οποία υφίσταται, υπέστη ή θα υφίστατο σε ανάλογη κατάσταση ένα άλλο πρόσωπο...» και έμμεση διάκριση λόγω ειδικών αναγκών όταν «...μια εκ πρώτης όψεως ουδέτερη διάταξη, κριτήριο ή πρακτική ενδέχεται να προκαλέσει **μειονεκτική μεταχείριση** ενός προσώπου...με μια ορισμένη ειδική ανάγκη...σε σχέση με άλλα άτομα...». ¹⁶

Ε. Ο περί Ατόμων με Αναπηρίες Νόμος & ο περί Καταπολέμησης των Φυλετικών και Ορισμένων Άλλων Διακρίσεων (Επίτροπος) Νόμος

23. Για σκοπούς εναρμόνισης του ημεδαπού δικαίου με τις πιο πάνω πρόνοιες της **Οδηγίας 2000/78/ΕΚ**, το 2004 τροποποιήθηκε¹⁷ ο περί Ατόμων με Αναπηρίες Νόμος και οι σχετικές πρόνοιες της Οδηγίας που αφορούν στα άτομα με αναπηρία, ως αναφέρονται πιο πάνω, ενσωματώθηκαν στο Νόμο.

24. Ειδικότερα, με τον περί Ατόμων με Αναπηρίες Νόμο, εφαρμόζεται η **αρχή της ίσης μεταχείρισης** των ατόμων με αναπηρία, η οποία συνίσταται στην **απουσία οποιασδήποτε διάκρισης** σε βάρος οποιουδήποτε προσώπου λόγω αναπηρίας. Καθορίζεται δε ότι **διάκριση** αποτελεί, μεταξύ άλλων, η

¹⁴ Άρθρο 7 της Οδηγίας 2000/78/ΕΚ

¹⁵ Άρθρο 1 της Οδηγίας 2000/78/ΕΚ

¹⁶ Άρθρο 2 της Οδηγίας 2000/78/ΕΚ

¹⁷ Ο περί Ατόμων με Αναπηρίες (Τροποποιητικός) Νόμος του 2004 Ν. 57(Ι)/2004

μεταχείριση ενός ατόμου **«με δυσμενέστερο τρόπο** από ότι μεταχειρίζεται ή θα μεταχειριζόταν άτομα χωρίς αναπηρία τα οποία βρίσκονται στην ίδια ή παρόμοια κατάσταση».¹⁸

- 25.** Η αρχή της ίσης μεταχείρισης εφαρμόζεται, με βάση το Νόμο, και στον **τομέα της απασχόλησης** και προς τούτο, **απαγορεύεται οποιαδήποτε διάκριση** εις βάρος ατόμου με αναπηρία σε σχέση, μεταξύ άλλων, με **«τους όρους πρόσβασης** στην απασχόληση, την αυτοαπασχόληση και το επάγγελμα, συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων επιλογής και των όρων πρόσληψης, ανεξάρτητα από τον κλάδο δραστηριότητας και σε όλα τα επίπεδα της επαγγελματικής ιεραρχίας, **συμπεριλαμβανομένων των προαγωγών»**.¹⁹
- 26.** Για εξασφάλιση της **τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης** προς τα άτομα με αναπηρίες **«προβλέπονται εύλογες προσαρμογές** και για το σκοπό αυτό ο εργοδότης λαμβάνει τα **ενδεδειγμένα μέτρα, ανάλογα με τις ανάγκες** που παρουσιάζονται σε μια συγκεκριμένη κατάσταση, ώστε το πρόσωπο με αναπηρία να μπορεί να έχει πρόσβαση σε θέση εργασίας, να ασκεί ή **να προάγεται στο επάγγελμά του**, ή προκειμένου να του παρέχεται εκπαίδευση, αρκεί τα μέτρα αυτά να μη συνεπάγονται δυσανάλογη επιβάρυνση για τον εργοδότη».²⁰
- 27.** Για τη διασφάλιση των πιο πάνω δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία καθώς και για την ίση μεταχείρισή τους, θα πρέπει, βάσει του Νόμου, να λαμβάνονται τα **κατάλληλα μέτρα που θα διασφαλίζουν την παροχή εύλογων προσαρμογών** στα άτομα με αναπηρία.²¹
- 28.** Σύμφωνα με το Άρθρο 9Γ του Νόμου, οποιοδήποτε πρόσωπο έχει την άποψη πως **«θίγεται από παράβαση του παρόντος Νόμου σε σχέση με διακριτική μεταχείριση»**, δύναται να υποβάλει σχετικό **παράπονο** στον Επίτροπο Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ο οποίος έχει αρμοδιότητα να εξετάζει το παράπονο σύμφωνα με τον **περί Καταπολέμησης των Φυλετικών και Ορισμένων άλλων Διακρίσεων (Επίτροπος) Νόμο [Ν. 42(Ι)/2004]**.
- 29.** Ο δε Ν. 42(Ι)/2004 προνοεί ότι κάθε **μεταχείριση, όρος, κριτήριο, ή πρακτική, που απαγορεύεται ή δεν επιτρέπεται**, από οποιοδήποτε **εκάστοτε σε ισχύ νόμο** ή κανονισμούς επί τω ότι **συνιστά** σύμφωνα με τις διατάξεις τους **άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω ειδικών αναγκών**, συνιστά **απαγορευμένη**

¹⁸ Άρθρο 3 του περί Ατόμων με Αναπηρίες Νόμου

¹⁹ Εδάφιο (1) του άρθρου 5 του Νόμου

²⁰ Εδάφιο (1Α) του άρθρου 5 του Νόμου

²¹ Άρθρο 9 του Νόμου

με νόμο διάκριση, όταν περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τους όρους «πρόσβασης, πρόσληψης, προαγωγής, και κριτηρίων επιλογής σε απασχόληση, αυτοαπασχόληση, και εργασία».²²

Στ. Διαπιστώσεις

- 30.** Από τα προαναφερθέντα προκύπτει πως το πρωταρχικό αίτημα των παραπονούμενων για **παραχώρηση συγκεκριμένων διευκολύνσεων** κατά τη διάρκεια των εξετάσεων, όπως διερμηνεία των οδηγιών του εξεταστικού δοκιμίου στη νοηματική γλώσσα, εξέταση σε ξεχωριστή αίθουσα και παροχή επιπλέον χρόνου, **είχε γίνει αποδεκτό.**
- 31.** Εντούτοις, οι διευκολύνσεις αυτές φαίνεται πως **δεν ήταν αρκετές** για τις παραπονούμενες ούτως ώστε **να διεκδικήσουν , σε ισότιμη βάση** με τους ανθυποψήφιους τους, την πιθανή επιτυχία στις εξετάσεις, αλλά χρειάζοταν επιπλέον η παροχή της διευκόλυνσης διαφοροποιημένου κειμένου.
- 32.** Αυτό γιατί, όπως εύλογα σημειώνουν οι παραπονούμενες, συνδέεται με το γεγονός ότι αφενός αποφοίτησαν πριν από αρκετά χρόνια από τη Σχολή Κωφών και όχι από τυπικά σχολεία και αφετέρου επειδή η **μητρική τους γλώσσα είναι η κυπριακή νοηματική**, με αποτέλεσμα να μην κατανοούν επαρκώς τις γραπτές οδηγίες των κειμένων αλλά ούτε να αποδίδουν με συντακτικά ορθό λόγο, τις σκέψεις και γνώσεις τους.
- 33.** Κατά συνέπεια, η **φύση του εξεταστικού δοκιμίου** ως είχε χωρίς καμία διαφοροποίηση, φαίνεται ότι αποτέλεσε **ανασταλτικό παράγοντα και εμπόδιο** για την επιτυχία των παραπονούμενων στις υπό αναφορά εξετάσεις, καθότι, σε αλληλεπίδραση με την αναπηρία τους, **δεν ήταν σε θέση να ανταπεξέλθουν** στις δυσκολίες που κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν.
- 34.** Για να καταστεί η **εξέταση ως ενιαίο και ίσο μέτρο κρίσης** , θα έπρεπε επιπλέον να τους είχαν παρασχεθεί εξατομικευμένες εύλογες προσαρμογές αναλόγως των αναγκών τους, ήτοι, η κατάλληλη διαφοροποίηση του εξεταστικού δοκιμίου, για να είναι σε θέση να το κατανοήσουν επαρκώς και να μην δημιουργείται εμπόδιο στην διεκδίκηση της ευκαιρίας για επαγγελματική πρόοδο, στα πλαίσια της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

²² Άρθρο 6 του περί Καταπολέμησης των Φυλετικών και Ορισμένων άλλων Διακρίσεων (Επίτροπος) Νόμου

- 35.** Ως εκ τούτου, η **μετάφραση στη νοηματική γλώσσα διαφοροποιημένου δοκιμίου αποτελεί μονόδρομο στα πλαίσια των εύλογων προσαρμογών για να καταστεί δυνατή η άρση των όποιων εμποδίων που αλληλεπιδρούν με τη φύση της αναπηρίας τους.**
- 36.** Σε κάθε διαφορετική περίπτωση θα συνεχίζεται η λιγότερο ευνοϊκή **μεταχείριση** που υφίστανται μέχρι σήμερα, εν απουσία εξατομικευμένης στήριξης και αξιολόγησης στη βάση των προσωπικών τους αναγκών με αποτέλεσμα να υφίστανται διάκριση .
- 37.** Σημειώνεται δε περαιτέρω πως πέρα από την διαφοροποίηση του εξεταστικού δοκιμίου, βάσει των αναγκών των παραπονούμενων, **για τον σκοπό ισότιμης μεταχείρισης** τους, ενδεχομένως να ήταν χρήσιμη και η **διαφοροποίηση του τρόπου αξιολόγησης** του εξεταστικού τους δοκιμίου, δηλαδή των απαντήσεων τους, για **να αντισταθμίζεται η μειονεκτική θέση** στην οποία βρίσκονται έναντι των υπόλοιπων ανθυποψηφίων τους.

Ζ. Εισηγήσεις

- 38.** Ενόψει όλων όσων αναφέρθηκαν πιο πάνω, αναφορικά με την ανάγκη για **παροχή, τόσο στις παραπονούμενες, όσο και σε άλλα άτομα με ακουστική ή και άλλη αναπηρία, ίσων ευκαιριών επαγγελματικής προόδου και ανέλιξης, θα πρέπει το Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού να λάβει εξατομικευμένα μέτρα εύλογων προσαρμογών συμπεριλαμβανομένου της διαφοροποίησης δοκιμίου, ώστε να πραγματοποιείται με το τρόπο αυτό η άρση των εμποδίων και να εξασφαλίζεται η ίση μεταχείριση.**
- 39.** Προς την κατεύθυνση αυτή, **εισηγούμαι**, στη βάση των αρμοδιοτήτων μου ως **Ανεξάρτητος Μηχανισμός Προώθησης, Προστασίας και Παρακολούθησης της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και ως Φορέας Ισότητας και Καταπολέμησης των Διακρίσεων**, όπως το Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού εξετάσει έγκαιρα την πιο πάνω **σύσταση** για παροχή εύλογων προσαρμογών, σε συνεννόηση και συνεργασία με τις **αντιπροσωπευτικές οργανώσεις ατόμων με ακουστική αναπηρία, καθώς και με την Κυπριακή Συνομοσπονδία Οργανώσεων Ανάπηρων (ΚΥ.Σ.Ο.Α.)**, ούτως ώστε στις επικείμενες εξετάσεις τον Νοέμβριο του 2020, τα άτομα με ακουστική

αναπηρία να έχουν την ευκαιρία διεκδίκησης πιθανότητας επιτυχίας, σε ισότιμη βάση με τους υπόλοιπους.

- 40.** Αντίγραφο της έκθεσης κοινοποιείται στο Πολιτιστικό Κέντρο Κωφών Κύπρου και στην ΚΥ.Σ.Ο.Α., για ενημέρωση και για σκοπούς συντονισμού και λήψης αναγκαίων προσαρμογών, με το Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού, πριν της ημερομηνία των καθορισμένων κυβερνητικών εξετάσεων.

Μαρία Στυλιανού-Λοττίδη

Επίτροπος Διοικήσεως και
Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

**Ανεξάρτητος Μηχανισμός Προώθησης,
Προστασίας και Παρακολούθησης της Σύμβασης του ΟΗΕ
για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία**

Φορέας Ισότητας και Καταπολέμησης των Διακρίσεων